Lietas Nr. C 73698624

ECLI:LV:ZRT:2025:1030.C73698624.7.S

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā , 2025. gada 30.oktobrī

Zemgales rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese I.Dzerkale

tiesas sēžu sekretāri R.Upmani

piedaloties prasītājam /Persona B/ un atbildētājam /Persona A/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /Persona B/ prasībā pret /Persona A/ par morālā kaitējuma atlīdzību.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs /Persona B/ (turpmāk – prasītājs) Zemgales rajona tiesā iesniedzis prasības pieteikumu un prasības pieteikuma precizējumus pret atbildētāju /Persona A/ (turpmāk – atbildētājs) par mantiskas kompensācijas piedziņu, kuros lūdz tiesu uzlikt atbildētājam par pienākumu atsaukt nepatiesās godu un cieņu aizskarošās ziņas, nosūtot rakstisku atsaukumu Latvijas Republikas Ministru prezidentam, ģenerālprokuroram, tiesībsargam, Valsts kontrolierei, SIA "Latvijas Televīzijas žurnālistam /Persona F/. Lūdz piedzīt no atbildētāja prasītāja labā Civillikuma 2352.^{1}panta trešajā daļā paredzēto mantisko kompensāciju 5000 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikuma norādīts, ka 2024.gada 17.septembrī ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, stājās spēkā Rīgas apgabaltiesas 2024.gada 9.maija spriedums krimināllietā /Numurs A/, ar kuru atbildētājs tika atzīts par vainīgu Krimināllikuma 298.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma (apzināti nepatiesa ziņojuma sniegšana) izdarīšanā. Krimināllietā tika noskaidrots, ka atbildētājs nolūkā panākt kriminālprocesa uzsākšanu sagatavoja un nosūtīja ar 2016.gada 19.martu datētu it kā /nosaukums/ kolektīva vārdā sagatavotu apzināti nepatiesu iesniegumu vairākiem adresātiem. Krimināllietas ietvaros konstatēts, ka atbildētāja iesniegumā norādītās, prasītāja godu un cieņu aizskarošās ziņas, kas tika nosūtītas un saņemtas visās adresātu iestādēs ir nepatiesas, bet atbildētājs ir atzīts par vainīgu apzināti nepatiesa ziņojuma iesniegšanā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350.panta piekto daļu nolēmums krimināllietā ir saistošs civillietas izspriešanā.

[2] Atbildētājs 2024.gada 2.decembrī iesniedzis tiesā rakstveida paskaidrojumus par prasības pieteikumu, kuros prasību neatzīst. Lūdz izbeigt tiesvedību.

Paskaidrojumos norāda, ka 2016.gada aprīlī (laikā, kad iestādes saņēma anonīmo iesniegumu) prasītājs un atbildētājs bija publisko tiesību subjekta (/Nosaukums A/) amatpersonas, līdz ar to, ja prasītājs uzskata, ka ar

anonīmo iesniegumu ar anonīmo viedokli notikusi iejaukšanās prasītāja privātajā dzīvē, valsts pārvaldes iestādei izdodot administratīvo aktu vai izdarot faktisko rīcību, privātās dzīves aizskāruma pārbaude veicama administratīvajā tiesā, jautājums risināms publisko tiesību jomā, nevis civiltiesiskā kārtā.

Norāda, ka jebkurai personai ir tiesības sniegt ziņas, kas norāda uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 369.panta otrās daļas nosacījumiem. Tāpēc saistībā ar celto prasību norāda trīs būtiskus apstākļus: anonīmajā iesniegumā sniegtā informācija netika publiskota; informācijas publiskošana nebija iespējama – to nedrīkstēja izplatīt tālāk un padarīt tobrīd pieejamu citām personām; arī prettiesiski saņemot anonīmā iesnieguma kā procesuāla dokumenta kopiju, nenotiek informācijas publiskošana. Tāpēc nav samērīgi uzskatīt un pieļaut, ka anonīmajā iesniegumā ar anonīmo viedokli iekļautā informācija būtu pakļaujama izvērtēšanai civilprocesuālā kārtībā. Atbildētājs uzskata, ka celtā prasība un ierosinātais strīds nav pakļauts tiesai, prasītāja iesniegtā prasība ir juridiska fikcija.

[3] 2025.gada 5.martā atbildētājs iesniedzis tiesā papildus rakstveida paskaidrojumus, kuros norāda, ka prasītājs ar savu prasību civilprocesā ir ierosinājis administratīvajam procesam paralēlu procesu, jo, acīmredzot, vēlas atkārtotu administratīvajā procesā jau izskatīta jautājuma pārskatīšanu. Norāda, ka prasītājs nav sniedzis tiesai pilnīgu informāciju par to, ka prasītājs ir mēģinājis iegūt naudas līdzekļus no atbildētāja, izmantojot krimināllietu /Numurs A/, un prasījis morālā kaitējuma kompensāciju 5000 EUR. Krimināllieta /Numurs A/ tika izbeigta 2018.gada 27.jūnijā, un prasītājs neiesniedza sūdzību par procesa virzītāja lēmumu. Lēmumu par krimināllietas izbeigšanu pārsūdzēja tikai /Persona C/. Pirmās instances tiesā tiesas izmeklēšanas laikā prasītājs nav spējis pamatot savu morālo aizskārumu, sniedzis izvairīgas atbildes. Pirmās instances tiesa ar 2023.gada 2.jūnija spriedumu atbildētāju pilnībā attaisnoja, jo atbildētāja vaina nebija pierādīta ar kriminālprocesuāliem pierādījumiem. Prasītājs pirmās instances spriedumu nepārsūdzēja, to pārsūdzēja tikai /Persona C/. Atbildētājs uzskata, ka krimināllietā veiktās ekspertīzes nekonstatēja, ka anonīmo vēstuli rakstījis tieši atbildētājs.

Atbildētājs norāda, ka prasītājs prasības pieteikumā nav pierādījis morālā kaitējuma esamību un tā apmēru, nav iesniedzis nekādus ticamus pierādījumus, kas atspoguļotu morālā kaitējuma raksturu un ietekmi uz viņa emocionālo vai psiholoģisko stāvokli. Morālā kaitējuma nodarīšana ir jāpierāda individuāli ar objektīviem pamatojumiem, atlīdzība netiek piešķirta automātiski, ir jāvērtē anonīmais iesniegums (trauksmes cēlāja ziņojums) ar anonīmo viedokli un adresātu rīcība, vai šī rīcība ir bijusi, ir radījusi prasītājam fiziskus vai emocionālus pārdzīvojumus un kas to pierāda.

Publiskajā telpā esošo informāciju par prasītāju un prasībā pieminēto /Nosaukums A/ amatpersonu pārcelšanu citos amatos (rotāciju). Atbildētājam nav informācijas, ka prasītājs par kādu no šīm publikācijām būtu cēlis prasību tiesā par goda un cieņas aizskaršanu.

Uzskata, ka no prasības pieteikuma izriet, ka prasītājs vēlas apstrīdēt viņa pārcelšanu amatā (rotāciju) un pieprasītā kompensācija ir saistīta ar pārcelšanu citā amatā valsts civildienesta interesēs. Šādā gadījumā, atbildētāja ieskatā, prasītājam jāceļ prasība nevis pret privāto tiesību subjektu (atbildētāju), bet publisko tiesību subjektu – /Nosaukums A/, kurš kā prasītāja darba devējs veica prasītāja pārcelšanu civildienesta ietvaros. Jau iepriekš prasītājs savu pārcelšanu valsts civildienesta interesēs (rotāciju) citā amatā ir apstrīdējis un pārsūdzējis administratīvajā procesā. Uzskata, ka jāievēro vispārējs princips – nevar personīgi vērsties pret valsts civildienesta ierēdni sakarā ar viņa darba pienākumu pildīšanu, kas izriet no valsts publisko tiesību funkciju pildīšanas.

Atbildētājs 2024.gada 1.novembrī nosūtījis lūgumus anonīmā iesnieguma adresātiem atsūtīt anonīmā iesnieguma ar anonīmo viedokli izskatīšanas rezultātus un iesniedzējam sniegtās atbildes kopijas. Lūguma adresāti norāda, ka anonīmo iesniegumu ar anonīmo viedokli no atbildētāja nav saņēmuši un atbildētājs ir trešā persona. Līdz ar to atbildētājam nav saprotams, par ko ir šī civillieta.

[4] 2025.gada 12.maijā atbildētājs iesniedzis rakstisku atsauksmi uz prasības pieteikuma precizējumiem, kurā lūdz noraidīt prasības pieteikuma precizējumus pilnībā un izbeigt tiesvedību lietā, piedzīt no prasītāja visus tiesāšanās izdevumus. Atbildētājam piedēvētā anonīmajā iesniegumā prasītājs nav salīdzināts ar pērtiķi, kā izmeklētājs /Persona C/. Norāda, ka katrā konkrētā gadījumā tiesai jāvērtē faktiskie apstākļi kopsakarībā un jānosaka mantiskās kompensācijas apmērs.

[5] Prasītājs iesniedzis prasības pieteikuma precizējumus un grozījumus. Saskaņā ar 2025.gada 12.jūnija grozījumiem prasītājs lūdz noteikt no atbildētāja prasītāja labā Civillikuma 1635.pantā paredzēto atlīdzību par smago morālo kaitējumu 5000 EUR apmērā.

Prasības pieteikuma grozījumos prasītājs norāda, ka atbilstoši Civillikuma 1635.pantam katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ievērojot faktu, ka Spriedumā lemts pieteikto kaitējuma kompensāciju par morālo aizskārumu atstāt bez izskatīšanas, lūdz to civiltiesiskā kārtībā.

[6] Tiesas sēdē prasītājs /Persona B/ prasību uzturēja uz 2025.gada 12.jūnija prasības pieteikuma precizējumos noteiktā pamata. Uzsvēra, ka anonīmās vēstules rezultātā viņam bijuši smagi psiholoģiski pārdzīvojumi. Tā kā amatpersonas vairākkārt publiski paudušas viedokli, ka /Nosaukums A/ tiek rotēti negodīgie darbinieki un to starpā pieņemt lēmums par viņa pārcelšanu citā amatā, jebkurai personai varēja rasties viedoklis par viņu, kā par negodīgu darbinieku. Pārdzīvojumi radušies atbildētāja prettiesiskas rīcības dēļ, jo prasītājs nepatiesi ticis vainots nozieguma izdarīšanā. Kriminālprocesā bija pieteicis civilprasību 5000 EUR apmērā, tādēļ pieturas pie šīs summas. Uzskata, ka šī summa ir samērīga , lai gūtu mierinājumu par viņa pārdzīvojumiem.

[7] Atbildētājs /Persona A/ tiesas sēdē prasību neatzina, uzturēja visu rakstveida paskaidrojumos un atsauksmē norādīto. Papildus paskaidroja, ka prasība nav skatāma civiltiesiskā kārtība, bet ceļama pret iestādi administratīvā procesa kārtībā. Uzskatīja, ka lietā nav pierādījumu par prasītāja ciešanām, to ilgumu, veidu, ietekmi, kopš notikuma jau ir pagājis ilgs laiks, līdz ar to nav pamata noteikt atlīdzību. Uzskata, ka prasītājs nav pierādījis kaitējuma apmēru. Anonīmajā vēstulē izmeklētājs /Persona C/ bija salīdzināts ar pērtiķi, bet uz prasītāju šāds salīdzinājums nav attiecināts. Tādejādi uzskata, ka smaguma pakāpes ir atšķirīgas. Joprojām uzsver, ka anonīmo vēstuli nav rakstījis un nekādu kaitējumu prasītājam nav nodarījis.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus, atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīto, lietā esošos rakstveida pierādījumus, uzklausot prasītāja un atbildētāja paskaidrojumus tiesas sēdē, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[8] Saskaņā ar Krimināllikuma 350.panta piekto daļu nolēmums kriminālprocesā par personas vainu ir saistošs civillietu izspriešanā. Likuma “Par tiesu varu” 16.panta trešā un ceturtā daļa nosaka, ka likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu. Šādam spriedumam ir likuma spēks, visiem tas ir obligāts un pret to jāizturas ar tādu pašu cieņu kā pret likumu.

[8.1] Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2024.gada 9.maija spriedumu (turpmāk – spriedums) krimināllietā /Numurs A/ /Persona A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 298.panta otrajā daļā, izdarīšanā un sodīts ar sabiedrisko darbu uz 150 stundām. Cita starpā, cietušo /Persona B/, /Persona E/ un /Persona D/ pieteiktās kaitējuma kompensācijas par morālo aizskārumu atstātas bez izskatīšanas. Spriedums stājies spēkā 2024.gada 17.septembrī.

Spriedumā konstatēts, ka pirmstiesas kriminālprocesā precīzi nenoskaidrotā laikā un apstākļos /Persona A/ nolūkā, lai pret /Nosaukums A/ amatpersonām tiktu uzsākts kriminālprocess par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, sagatavoja un nosūtīja Latvijas Republikas Ministru prezidentam, Latvijas Republikas ģenerālprokuroram, Latvijas Republikas tiesībsargam, Valsts kontrolei un /Nosaukums C/ žurnālistiem /nosaukums/ vārdā anonīmu iesniegumu, kurā, apzināti norādīja nepatiesas ziņas par to, ka /Nosaukums B/ amatpersonas (tai skaitā /Persona B/) izmantoja kriminālprocesu ar numuru 15830013015 personiskiem mērķiem un /Nosaukums B/ amatpersonas organizētā grupā no /nosaukums/ amatpersonām izspieda naudu.

[8.2] Prasības pieteikumam pievienots /nosaukums/ amatpersonu kolektīvais iesniegums (anonīms), kas adresēts Ministru prezidentam, Ģenerālprokuroram, Tiesībsargam, Valsts kontrolei, SIA “Latvijas televīzija” žurnālistam, kura sagatavošanā un nosūtīšanā adresātiem atzīts par vainīgu atbildētājs /Persona A/. Iesniegumā norādīts, ka /Nosaukums B/ amatpersonas , tai skaitā /Persona B/, nolēmuši izspiest no /nosaukums/ darbiniekiem naudu, lai gan /nosaukums/ nekādas pretlikumīgas darbības nebija veikuši. Tad /Nosaukums B/ amatpersonas izmantojot Kriminālprocesa likumu ierosinājušas pret /nosaukums/ darbiniekiem kriminālprocesu /Numurs B/ un

/nosaukums/ darbinieki tikuši atstādināti no darba. Cita starpā lūdz ierosināt kriminālprocesu par izspiešanu organizētā grupā.

Lai gan /Persona A/ joprojām noliedz , ka būtu sagatavojis /nosaukums/ vārdā rakstīto anonīmo vēstuli, tiesa secina ka 2024.gada 9.maija Rīgas apgabaltiesas spriedumā /Persona A/ argumenti un pierādījumi ir izvērtēti .

Ņemot vērā minēto, tiesai nav tiesību pārvērtēt 09.05.2024. Rīgas apgabaltiesas spriedumā krimināllietā /Numurs A/ izdarītos secinājumus. Tādejādi tiesa nevērtē /Persona A/ argumentus attiecībā uz krimināllietā /Numurs A/ izvērtētajiem pierādījumiem.

Šādos apstākļos tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājs /Persona A/ ir anonīmā iesnieguma (ziņojuma) autors un persona, kas to nosūtījusi minētajiem adresātiem, kā arī pārējos tiesas izdarītos secinājumus par noziedzīga nodarījuma nolūku, mērķiem un izdarīšanas apstākļiem.

[9] Kā minēts sprieduma 8.1.punktā, ar Rīgas apgabaltiesas 2024.gada 9.maija spriedumu prasītāja /Persona B/ pieteiktā kaitējuma kompensācija par nodarītā morālā aizskāruma atlīdzināšanu atstāta bez izskatīšanas .

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 526.panta otro daļu pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis kaitējuma atlīdzināšanas prasības celšanai Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Tādejādi tiesa atzīst, ka, neskatoties uz to, ka pats prasītājs nepārsūdzēja pirmās instances tiesas spriedumu, arī prokurors protestā nelūdza apmierināt prasītāja, kā cietušā pieteikto kaitējuma kompensāciju, prasītājs nezaudē tiesības prasīt kompensācijas atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā un atbildētāja iebildumi sājā daļā nav pamatoti.

[10] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 22.pantu personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālās iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai. Šis Kriminālprocesa likumā deklarētais kriminālprocesa pamatprincips par cietušā tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu atbilst Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā noteiktajam, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstošu atlīdzinājumu.

Morālā kaitējuma definīcija dota Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmā daļā, kas nosaka, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu.

Savukārt, Civillikuma 1635.panta pirmā daļa nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Šā panta otrajā daļā norādīts, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

[10.1] Kā norādīts Augstākās tiesas Tiesu prakses apkopojumā skaidrots, ka *Ar katru noziedzīgo nodarījumu personai tiek nodarīts arī morālais kaitējums.[..]. Cietušajam ir tiesības prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par neatļautu darbību var vainot* (sk. LR Augstākās tiesas Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju krimināprocesā, 2010/2011, 66.lpp.).

Kā minēts sprieduma 8.punktā, atbildētājs ir izdarījis Krimināllikuma 298.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, kas ir atzīstams par tīšu noziegumu pret jurisprudenci. Kā minēts, tiesai nav pamata apšaubīt atbildētāja vainojamību minētā nozieguma izdarīšanā.

[10.2] Kā secināms no prasības pieteikuma pielikumiem, tad uz strīdus anonīmajiem iesniegumiem ir atzīmes par to , ka adresāti to ir saņēmuši. Apstāklim, ka adresātiem nav zināms iesnieguma (vēstules) autors un daļa adresātu šie dokumenti vairs nav saglabājušies nav nozīmes, jo iesnieguma (vēstules) autors ir noskaidrots un ar 09.05.2024.Rīgas apgabaltiesas spriedumu notiesāts.

Tiesa secina, ka pats atbildētājs savos paskaidrojumos uz sākotnēji celto prasību norādījis uz daudzām publikācijām par prasītāju laikā pēc anonīmā iesnieguma nosūtīšanas, kas liecina par sabiedrības rezonansi saistībā ar prasītāju, kā iespējams negodprātīgu amatpersonu.

No /Nosaukums A/ izziņas par /Persona B/ civildienesta gaitas aprakstu redzams, ka /Persona B/ 11.05.2016. viņš pārcelts darbā citā /Nosaukums A/ struktūrvienība , t.i. rotēts uz /Nosaukums A/ /nosaukums/ direktora amatu.

Tā kā rotācija notikusi dažus mēnešus pēc anonīmā iesnieguma (ziņojuma) un publiskā vidē atrodamām publikācijām par iespējamo korupciju /Nosaukums A/ /Nosaukums B/ tādejādi nav izslēgta anonīmais iesnieguma ietekme uz prasītāja pārcelšanu citā amatā.

[10.3] Ņemot vērā, ka atbildētājs ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu , t.i. sagatavojis un nosūtījis apzināti nepatiesu ziņojumu par /Persona B/, norādot uz smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu nolūkā panākt kriminālprocesa uzsākšanu pret viņu, kam ir radušās sekas- viņš ticis nomelnots gan valsts , gan amatpersonu acīs, graujot viņa reputāciju gan profesionālā jomā, gan līdzcilvēku acīs, radot par viņu priekšstatu kā par negodīgu un korumpētu cilvēku, tiesai nav pamata apšaubīt, ka /Persona B/ bija radušies emocionāli pārdzīvojumi un ciešanas dēļ nepatiesas apsūdzēšanas smaga nozieguma izdarīšanā un iesaistes kriminālprocesā .

Lai gan noziegums , par kuru notiesāts /Persona A/ neietilps Civillikuma 1635.panta trešā daļā uzskaitīto noziedzīgu nodarījumu lokā, jo ir noziegums pret jurisprudenci, tiesas ieskatā atbildētāja izdarītā nozieguma apstākļi un sekas ir atzīstamas par tādām, kas radījušas prasītājam emocionālus pārdzīvojamus un morālas ciešanas.

Lai gan prasītājs ir izvēlējies un pieprasa kompensāciju nevis par goda un cieņas aizskaršanu (Civillikuma 2352.[1] pants) , bet gan saistībā ar atbildētāja noziedzīgu nodarījumu, t.i. neatļautu darbību, sniedzot ziņojumu saistībā ar apsūdzību smaga nozieguma izdarīšanā, tiesas ieskatā nozieguma apstākļi un sekas ir saistītas ar prasītāja goda un cieņas aizskaršanu, tādā nozīmē, ka anonīmā iesnieguma saturs norāda uz /Persona B/ kā negodīgu un korumpētu valsts amatpersonu, radot par viņu nepareizu priekšstatu . Minētie apvainojumi tiesas ieskatā ir radījuši /Persona B/ pārdzīvojumus un morālas ciešanas

Šādos apstākļos tiesas saskata Civillikuma 1635.pantā noteikto pamatu /Persona B/ pieprasīt no /Persona A/ apmierinājumu morālā kaitējuma kompensēšanai, jo viņam kā cietušajam kriminālprocesā pienākas atlīdzība par morālām ciešanām un pārdzīvojumiem.

[11] Lemjot par morālās kompensācijas apmēra noteikšanu tiesa ņem tiesību doktrīnā paustās atziņas, ka *atbilstoši Kriminālprocesa likuma 352. panta pirmajai daļai, lemjot par morālā kaitējuma kompensācijas apmēru, tiesai ir jāizvērtē cietušā pieteikums un jāņem vērā: 1) noziedzīga nodarījuma smagums un izdarīšanas raksturs; 2) nodarītās fiziskās ciešanas, paliekoši sakropļojumi, un darbspēju zudums; 3) morālā aizskāruma dziļums un publiskums; 4) psihiskas traumas* [..]*Lemjot par morālās kaitējuma kompensācijas apmēru, jāievēro samērīguma princips un tas, ka morālā kaitējuma kompensācija ir tikai viens no kompensācijas veidiem un neaizstāj cietušā mantai un veselībai nodarīto kaitējumu* (sk. Morālā kaitējuma noteikšanas vadlīnijas kriminālprocesā /Tīmekļvietne A/).

Nosakot piedzenamās kompensācijas apmēru, tiesa uzskata, ka kompensācija piedzenama 1000 EUR apmērā.

[11.1] Tiesa secina, ka kopš /Persona A/ anonīmā iesnieguma nosūtīšanas ir pagājuši 9 gadi.

Lai gan /Persona B/ bija pieteicis kriminālprocesā kaitējuma atlīdzību 5000 EUR apmērā, No 09.05.2024. sprieduma secināms, ka /Persona B/ nebija pārsūdzējis 2023.gada 2.jūnija Rīgas pilsētas tiesas spriedumu, ar kuru noraidīta viņa pieteiktā morālā kaitējuma atlīdzināšanas kompensācija, tādejādi liedzot to saņemt krimināllietas ietvaros, kas netieši norāda uz to, ka /Persona B/ to neuzskata par sev tik nozīmīgu .

Tiesa piekrīt /Persona A/, ka laika gaitā emocionālie pārdzīvojumi samazinās. Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus par morālā kaitējuma dziļumu vai ilgstošām psihiskām traumām.

[11.2] Kā secināms no lietā esošās /Nosaukums A/ izziņas par /Persona B/ civildienesta gaitām, tad anonīmā iesnieguma radītās sekas ilgstoši nav ietekmējuši /Persona B/ karjeru, jo 2019.gadā viņam piešķirta /nosaukums K/ , 2018.-2019.gados /Persona B/ saņēmis /nosaukums I/ un /nosaukums F/ par ilggadēju kvalitatīvu darbu .

[11.3] Lai gan cietušajam /Persona C/ krimināllietā tika piespriesta kompensācija 5000 EUR apmērā, tiesa uzskata, ka apstākļi nav salīdzināmi.

/Persona A/ /nosaukums/ darbinieku vārdā rakstītā anonīmajā iesniegumā /Nosaukums B/ vecākais izmeklētājs /Persona C/ ticis īpaši izcelts, salīdzinot viņu gan ar pērtiķi, gan īpaši lūdzot pārbaudīt rīcību kriminālprocesā /Numurs B/., gan lūdzot aprēķināt /Persona C/ radīto zaudējumu apmēru, atstādinot /nosaukums/ darbiniekus no amata. /Persona B/ vārds anonīmajā iesniegumā minēts vienu reizi, līdz ar ko uzmanība iesniegumā vairāk tikusi centrēta uz /Persona C/ iespējamajām nelikumībām.

Norādītie apstākļi tiesas ieskatā liecina, ka personām var būt atšķirīgi emocionāli pārdzīvojumi un līdz ar to arī atšķirīgs kompensācijas apmērs.

[11.4] Tiesa piekrīt prasītājam, ka cietušā statusa piešķiršana rada personai tiesības pieteikt kaitējuma kompensāciju tādā apmērā, kādā tā uzskata par atbilstošu, lai ar nodarīto kaitējumu samierinātos, tomēr ņemot vērā minētos apsvērumus, tiesa par taisnīgu un samērīgu uzskata kompensāciju 1000 EUR apmērā.

[12] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos izteicis lūgumu izbeigt tiesvedību lietā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 1.punktu, uzskatot, ka prasība ceļama nevis pret privāto tiesību subjektu, bet publisko tiesību subjektu – /Nosaukums A/, jo nevar personīgi vērsties pret valsts civildienesta ierēdni sakarā ar viņa darba pienākumu pildīšanu.

[12.1] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmā daļa nosaka, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumu vai nemantisko kaitējumu (…), kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes (…) prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību.

[12.2] Izvērtējot prasītāja celtās prasības pamatu, ņemot vērā to, ka mantiskā kompensācija tiek prasīta, pamatojoties uz spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā, kurā atbildētājs kā fiziska persona ir atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kuru sekas radījušas prasītājam pārdzīvojumus un ciešanas, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojams Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums, bet strīds izšķirams civiltiesiskā kārtībā Civilprocesa likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā.

Tiesas ieskatā, prasītāja tiesību aizskārums konkrētajā prasībā izriet no atbildētāja kā fiziskas personas vainojamas rīcības, nevis no iestādes administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības. Lai gan /Persona A/ laikā, kad tika sagatavota anonīmā vēstule strādāja /Nosaukums A/, atbildētāja dienesta pienākumos nebija un nevarēja būt uzdots rakstīt anonīmus apzināti nepatiesus ziņojumus.

Līdz ar to atbildētāja lūgums par tiesvedības izbeigšanu nav pamatots un ir noraidāms.

[13] Senāta Civillietu departamenta 2021.gada 15.decembra Senatoru kopsapulces lēmumā skaidrots, ka lietas dalībniekiem, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu, pienākas procenti par pamatparādu un par citiem apmierinātajiem blakus prasījumiem, kā arī piedzītajiem tiesāšanās izdevumiem.

Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.pantu, tiesai ir pamats noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā no ar spriedumu piedzītās summas.

[14] Iesniedzot prasību tiesā, prasītājs, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta trešo daļu un Krimināprocesa likuma 350.panta ceturto daļu bija atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Atbildētājs iesniegtajos papildus paskaidrojumos lūdz atbrīvot atbildētāju no tiesas izdevumu samaksas civilprocesā.

[14.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu tiesa vai tiesnesis, ievērojot personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos vai arī atliek valsts ienākumos piespriesto tiesas izdevumu samaksu.

Tiesas ieskatā atbildētāja lūgums par atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas nav pamatots un motivēts, kā arī atbildētājs nav iesniedzis tiesā pierādījumus par savu mantisko stāvokli, lai gan saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo un otro daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

[14.2] Tādejādi tiesa atzīst, ka lietā nav iegūti pierādījumi par atbildētāja tādu mantisko stāvokli, kas viņam liegtu samaksāt lietā nesamaksātos, bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja piedzenamos.

Ņemot vērā celtās prasības summu un apmierināmo prasījuma daļu, tiesa konstatē, ka prasība apmierināma par 20% no sākotnējās prasības. Līdz ar to no atbildētāja par labu valstij piedzenami 20% no atbilstoši Civilprocesa likuma 34.pantam un 3.pielikuma 1.punkta 1) apakšpunktam nesamaksātās valsts nodevas, t.i., 60 euro (20% no 300 euro).

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, uzliekot atbildētājam par pienākumu iesniegt Zemgales rajona tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97.pantiem, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu /Persona B/ kompensāciju 1000EUR(viens tūkstotis eiro) apmērā, samaksu veicot /Persona B/ bankas kontā Nr./IBAN B/, kas atvērts /Nosaukums A/.

Noteikt /Persona B/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos nokavējuma procentus - 6% (seši procenti) gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas.

Noraidīt prasību daļā par mantiskās kompensācijas 4000 EUR apmērā piedziņu.

Piedzīt no /Persona A/ valsts ienākumos valsts nodevu 60 EUR, kas ieskaitāma Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr./IBAN A/, BIC kods TRELLV22;

Noteikt atbildētājam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Zemgales rajona tiesā pierādījumu par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese I.Dzerkale

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU